

روش تدریس درس ششم

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

- ۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد پی در پی و اتصال سطرها، مانند :
يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ فِي الصُّلَحِينَ ءَامِنُوا اتَّبِعُوا
- ۲- تشخیص جمله های فاقد علامت وقف، جمعاً ۳۰ مورد
- مشخص کردن ۱۱ جمله که با «و»، ۷ جمله که با «ف»، ۵ جمله که با «ل»، ۲ جمله که با «آن» و ۲ جمله که با «إلا» آغاز می شود.
- مشخص کردن جمله هایی که با «بعد»، جَعَلَ، اتَّبِعُوا» آغاز می شود.
- ۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ الف همزه و عین، ذال و ضاد، در :
إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ

تلفظ عین و الف همزه، ذال و ز، در : بَعْدَ إِذْ أُنزِلَتْ إِلَيْكَ

تلفظ عین و الف همزه، در : أَعْلَمُ وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

تلفظ ه و ح، در : لَهُ الْحُكْمُ

تلفظ ط ا و ت، در : فَلَا تُطْعَمُهُمَا

تلفظ ث و سین، در : فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ

۴- دقت به حرکت صحیح الف وصل در : اتَّبِعُوا

۵- دقت به خواندن ترکیب : وَلَا يَصُدُّنَّكَ

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول - کلمات هم خانواده :

حَسِبَ (حساب، محاسبه، حاسب، محسوب)، اَمَنًا (ایمان، امن، امان، امنیت، مأمون، امین و ...)، جَاهِدَ (جهاد، جهد، مجاهد، مجاهدت)، يُجَاهِدُ (جاهد و ...)، نَفْس (أنفُس، نفیس)، غَنَى (غنی، أغنیاء)

فعالیت دوم : پس از تکمیل کردن ترکیب‌ها

مانند نمونه، چندین بار این ترکیب‌ها را به شکل نامنظم و با صدای بلند یکی یکی بخوانید و از دانش‌آموزان بخواهید ابتدا به صورت دسته‌جمعی و سپس انفرادی معنای هر ترکیب را بگویند.

فعالیت سوم - برخی نکات :

۱- در عبارت اول «حَسِبَ» هر چند که مفرد

است ولی به علت فاعل آن (ناس) به صورت جمع معنا می‌شود (آیا گمان کردند مردم).

۲- همان‌طور که در پاورقی آمده است، دانش‌آموزان را به برخی از تغییرات جزئی در فعل

مضارع توجه دهید (أَن + يَقُولُونَ : که می‌گویند ← أَن يَقُولُوا : که بگویند)

۳- کلمه «مَن» در عبارت سوم به صورت «کسی که» یا «هرکس» معنا می‌شود اما در اینجا

«هرکس» بهتر است. دانش‌آموزان هر کدام را بنویسند، صحیح است.

۴- از دانش‌آموزان بخواهید ترکیب‌هایی مانند «لِنَفْسِهِ» را تجزیه کنند تا با چنین ترکیب‌هایی

آشنا شده و آن را درست و کامل ترجمه کنند.

۵- در عبارت پنجم تذکر دهید که معمولاً در جملاتی که حرف «إِنَّ» می‌آید، حرف تأکید «لَ» نیز

می‌آید اما نیازی به ترجمه آن نیست.

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- در عبارت سوم قسمت «ب»، همان طور که آشنا هستید «إِنَّمَا» در ابتدا جمله معنا نمی شود، بلکه در محل مناسب معنا می شود (و هر کس جهاد و تلاش کرد، پس جهاد و تلاش می کند فقط برای - به نفع - خودش).

۲- برخی از عبارات ساده صفحه ۳۹۸

قرآن کریم:

وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ / آیه ۱۶* / إِنَّ الَّذِينَ يَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا /
وَعِبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُمْ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ / قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ /
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ / آیه ۲۳/

۳- برخی از عبارات پیام گونه صفحه ۳۹۸ قرآن کریم

عِبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ / وَعِبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ / إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ
قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ / إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ /

* منظور این است که آیه ۱۶ در این صفحه (صفحه ۳۹۸) به طور کامل از عبارات ساده تشکیل شده است.

جلسه دوم

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن،

به ویژه موارد بی در پی و اتصال سطرها، مانند :

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ

۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت وقف،

جمعاً ۹ مورد

مشخص کردن ۶ جمله که با «و» آغاز

می‌شود.

مشخص کردن جمله‌هایی که با «ف» و

«کَمَثَلِ» آغاز می‌شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه

آنها با حروف مشابه، مانند: تلفظ سین و صاد، هـ و ح، الف همزه و عین، در جمله: أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا

تلفظ غین و قاف، در: أَغْرَقْنَا

تلفظ ث و سین، در جمله: وَ تِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ

تلفظ هـ و ح، در جمله: أَخَذَتْهُ الصَّبِيحَةُ

آموزش قرآن

نوبت اول ... تمثيل (و) را کمال کرده و معنی آن به معنای کلمات را به خاطر میارید.

نوبت دوم ... معنی این کلمات را به یاد دارید و می‌توانید.

عربی	فارسی	عربی	فارسی
مَثَل	مثال	مَثَل	مثال
اِتَّخَذُوا	گرفتند	اِتَّخَذُوا	گرفتند
مِنْ	از	مِنْ	از
اَتَّخَذُوا	گرفتند	اَتَّخَذُوا	گرفتند
لَمْ	نشد	لَمْ	نشد
يَتَّخِذُوا	بگیرند	يَتَّخِذُوا	بگیرند

نوبت سوم ... معنی این کلمات را به یاد دارید و می‌توانید.

مَثَلُ الْفَرَسِ
اِتَّخَذُوا مِنْ دُونِ الْفَرَسِ
اِتَّخَذُوا مِنْ دُونِ الْفَرَسِ
اِتَّخَذُوا مِنْ دُونِ الْفَرَسِ
اِتَّخَذُوا مِنْ دُونِ الْفَرَسِ
اِتَّخَذُوا مِنْ دُونِ الْفَرَسِ

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

مَثَل (مثل، امثال، تمثيل)، اِتَّخَذُوا (اخذ، اتخاذ)، اَوْلِيَاء (ولی، مَوْلَى، ولایت و تولیت)، اِتَّخَذَ (اِتَّخَذُوا و ...)

فعالیت دوم : در عبارت چهارم «يَتَّيَّنًا» به صورت «خانه‌ای» ترجمه می‌شود. خوب است با

توجه به آموخته‌های دانش‌آموزان در درس عربی برای آنها توضیح داد که گاهی بهتر یا لازم است اسم‌هایی که تتوین دارند به صورت نکره ترجمه شود.

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- برخی عبارات ساده صفحه ۴۰۳ قرآن کریم :

وَأَنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ / مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ /
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ / آیه ۵۹ / وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ /
مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ / اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ /
إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ / مَنْ نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً / قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ / بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ /

۲- برخی از پیام های قرآنی صفحه ۴۰۳ قرآن کریم :

يَعْبَادِي الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيتَايَ فَاعْبُدُونِ
كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ
نِعْمَ أَجْرُ الْعَمِلِينَ * الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ / إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ / قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ

جایگاه زن در قرآن

اهداف

- ۱- آشنایی با جایگاه زن در قرآن کریم
- ۲- شناخت آیات قرآن درباره زن
- ۳- رعایت حقوق زنان از سوی مردان با توجه به آیات قرآن کریم

روش تدریس

- ۱- توضیحات اولیه دبیر درباره نقش و جایگاه زن در قرآن کریم و مقایسه آن با برخی از مکاتب دیگر
- ۲- مراجعه به برخی از آیات مربوط به زن، قرائت و ترجمه آنها توسط دانش آموزان با راهنمایی دبیر محترم
- ۳- تهیه روزنامه دیواری از برخی آیات درباره زن و نصب آن در مدرسه

جایگاه زن در قرآن

به نظر شما زن در قرآن کرم از چه جایگاهی برخوردار است؟ آیا برداشته‌ای که نسبت از نقش و جایگاه زن داریم؟

با جایگاهی که قرآن برای زن دارد، بگفتن است با قرآن می‌گفت: تو چه به مقام زن در قرآن کرم از آن روز اهمیت دارد که قرآن چنین مقامی را برای زن برقرار نکرده باشد که کمالاً با انسان آن دوران متفاوت بوده است. این مقام به خوبی نشان می‌دهد که آنچه در قرآن آمده ریشه در عقل الهی دارد و متعلق به عقول و فطرت الهی و ثابت است.

مقام زن در قرآن

جامعه از زن و مرد تشکیل یافته است.

جلالت و بزرگی الهی نسبت به مرد و زن و مرد از عظمت بگفتن استانی و خود را دارد.

از این نظر زن و مرد یکسان است.

زنان و مرد هر دو مخلوق و متعلق اند.

و خدا بر خود را از سخنان کامل و پهنست به هر دو داده شده است.

زنان استقلال اقتصادی دارند.

زن همه جا در قالب و برای استانی و انسانی و کسب اقتصاد و بازاری‌های امروز، هر دو تا مرد است.

و طبقه مهم نظرات هکلی در جامعه این به معروف و غیر از متکثر هر دو همدا مرد و هر دو همدا زن است.

انسان را به دختر در قرآن تأکید شده است.

خداوند رحمتی از استانی زن حسن شده است.

در قرآن و معجزان و احسان مسئولیت بین افراد خانواده بسیار تأکید شده است.

قرآن بیشتر احسان مادران را به فرزندان یادآوری کرده است.

قرآن مردان را به مسئولیت نگاه داشتن زنان موظف می‌کند.

از گفته‌ها کتاب: تکریم و قرآن: نقش و جایگاه زن در قرآن

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- توجه قرآن کریم به حقوق زنان، در عصری که فرهنگ جاهلیت حاکم بود، نشانه چیست؟ تأثیر آن در جامعه مسلمانان چه بود؟
- پاسخ: این امر نشانه وحیانی بودن قرآن کریم و نشأت گرفتن آن از علم الهی است و موجب شد به تدریج رسوم جاهلیت از میان برداشته شود، زن شخصیت انسانی یافت، به عنوان بنده خدا همتای مردان در دستیابی به کمال انسانی و تقرب به خدا قرار گرفت، از استقلال مالی برخوردار شد و ...
- ۲- به نظر شما در قرن ۲۱، جامعه انسانی با چه جاهلیتی در تضییع حقوق زنان روبه‌رو است.

سوره کوثر در کلاس خوانده و ترجمه شود. درباره محتوای آن نیز گفت و گو شده و ارتباط آن با متن توضیح داده شود. همان طور که می دانید با توجه به آیه آخر سوره کوثر یعنی ابرنمودن پیامبر اکرم و ضرورت ارتباط این آیه با آیه اول - زیرا معنا ندارد در یک سوره باشد آیه، آیه آخر با آیه اول بی ارتباط باشد! - به خوبی روشن می شود که منظور از «کوثر» وجود مقدس حضرت زهرا سلام الله علیهاست. خداوند از میان همه نعمت هایی که به پیامبر اکرم بخشیده است از نعمت فرزندی چون ایشان با اکرام و اهمیت خاصی یاد می کند. این امر هم نشان دهنده عظمت حضرت زهرا (س) و هم اهمیت مقام زن است.

معرفی کتاب نظام حقوق زن در اسلام تألیف شهید مطهری و قرائت بخش های ساده ای از این کتاب برای دانش آموزان.

و نیز می توانید از کتاب های زیر استفاده کرده و آنها را به دانش آموزان معرفی کنید.

۱- زن در آیین جلال و جمال تألیف حضرت آیه الله جوادی آملی

۲- آنچه یک جوان باید بداند (ویژه دختران) تألیف رضا فرهادیان

۳- زن اگر این گونه می بود؛ تألیف مرضیه محمدزاده

۴- دختر اگر این گونه می بود؛ تألیف مرضیه محمدزاده

۵- حریم ریحانه، نشر خیر

۶- دختران آفتاب تألیف مهندس بانکی

روش تدریس درس، مفهم

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد بی دری و اتصال سطرها، مانند : هَذِهِ الْحَيَوةُ الدُّنْيَا وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِیَ الْحَيَوانُ دَعَا اللّٰهُ وَ يُتَخَطَّفُ النَّاسُ مِمَّنْ افْتَرٰی وَ اَنَارُوا الْاَرْضَ اَسَاءُوا السَّوَاىَ یَبْدُوْا الْخَلْقَ

۲- تشخیص جمله های فاقد علامت وقف، جمعاً ۲۶ مورد

مشخص کردن ۱۱ جمله که با «وَ»، ۳ جمله که با «فَ»، ۲ جمله که با «ثُمَّ» و ۲ جمله که با «لَ» آغاز می شود.

مشخص کردن جمله هایی که با «دَعَا اللّٰهُ، اِذَا، اَوْ، اِلَّا، اَنْ، یَوْمَئِذٍ، یُبْلِسُ، بِلِقَائِی» آغاز می شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ ه و ح، در ترکیب : هَذِهِ الْحَيَوةُ الدُّنْيَا لَهِیَ الْحَيَوانُ حَوْلِهِمْ
تلفظ الف همزه و عین، در : اَنَا جَعَلْنَا عَنِ الْاٰخِرَةِ اِلَیْهِ تُرْجَعُونَ
تلفظ ت و طاء، در : يُتَخَطَّفُ

تلفظ ث و سین، در ترکیب : کَثِیْرًا مِنَ النَّاسِ
تلفظ ضاد و ظا، در : فِی الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا

تلفظ الف همزه و عین، ظا و ذال، در : وَ مَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرٰی عَلٰی اللّٰهِ کَذِبًا

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

لَا يُخْلِفُ (خَلَفَ، تَخَلَّفَ)، ظَاهِرًا (تَظَاهَرَ، تَظَاهَرَات، اِظْهَار، مَظْهَرٌ)، حَيَاةٌ (حَيَّ، أَحْيَاء، مُحْيٍ)، غَافِلُونَ (غَفَلْتُ، غَافِلٌ، تَغَافَلَ، اغْفَالٌ)

فعالیت دوم — برخی نکات :

۱- دقت کنید و به دانش آموزان تذکر دهید که «وعد» را با «وعدَد» اشتباه نکنند. اولی اسم و به معنای «وعدده» و دومی فعل و به معنای «وعدده داد» است. از این رو معنای ترکیب اول «وعدده خدا» می شود.

۲- در عبارت دوم ضمیر «ه» را باید به صورت «ش» معنا کرد؛ در غیر این صورت معنای جمله مبهم می شود (تَخَلَّفَ نمی کند خدا وعده او را!)؛ بلکه باید بگوییم «تخلف نمی کند خدا وعده اش را». در صورتی که چنین ضمیری به فاعل جمله برمی گردد در فارسی باید به یکی از صورت های «ش»، شان، ستان، ست، همان، م» معنا شود.

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- برخی از عبارات ساده صفحه ۴۰۶ قرآن کریم :

آیه ۱۶ / فَسُبْحَنَ اللَّهِ / وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ / وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ /

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ / آیه ۲۱ و ۲۲ / إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ /

۲- دو نکته درباره پیام قرآنی این درس :

الف - خداوند پس از بیان گوناگونی زبان و رنگ انسان‌ها می‌فرماید در اینها آیاتی برای دانشمندان است. یعنی باید با دقت و مطالعه در این امور، حکمت و دلایل آن را کشف کرد.

ب - گوناگونی زبان و رنگ انسان‌ها - همان‌طور که در آیه ۱۳ سوره حجرات به آن اشاره شده است - وسیله و راه بسیار خوبی است که انسان‌ها یکدیگر را بشناسند و آنها را از همدیگر تشخیص دهند. البته در این گوناگونی، نکته‌ها و حکمت‌های بسیار دیگری نیز وجود دارد، که باید آنها را درک و کشف کرد.

جلسه دوم

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد پی در پی و اتصال سطرها، مانند :

ءَايُّ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ

۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت وقف، جمعاً ۱۳ مورد؛

مشخص کردن ۵ جمله که با «و» آغاز می‌شود.

مشخص کردن جمله‌هایی که با «لِيُضِلَّ»، «كَانَ، كَانَتْ، وَلِي، لَهُمْ، فَ، بَغَيْرِ، أَنْ» آغاز می‌شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ هـ و ح، در ترکیب : هُدًى وَ رَحْمَةً هُمُ الْمُفْلِحُونَ لَهُوَ الْحَدِيثُ

تلفظ ذال و ز، در : وَيَتَّخِذَهَا هُزُؤًا

تلفظ الف همزه و عین، در : كَانَ لَمْ يَسْمَعْهَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ

تلفظ هـ و ح، در : وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا

تلفظ ظا و ضاد، در : بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

حَکِيم (حکمت، حُکْم، أَحْکام، حاکم، محکوم، تَحْکِيم)، يُقِيمُونَ (إِقَامَةٌ، قائم، قَوام، مُقِيم، تقویم)، يَوْقِنُونَ (یقین، ایقان، موقنین)، مُفْلِحُونَ (فلاح).

فعالیت دوم — برخی نکات :

۱- «حکیم» با وجود معنای واحدی که دارد اما در قرآن کریم، به عنوان صفت هم برای خدا و هم برای قرآن به کار رفته است. هرگاه برای خدا به کار رود، می تواند همان «حکیم» ترجمه شود یعنی خدایی که کار او از حکمت و سنجیدگی و نیز از استواری و اتقان برخوردار است. گاهی نیز این کلمه به عنوان صفت قرآن

است. در این حالت هم نشان می دهد که این کتاب از استواری و درستی کامل برخوردار است و هم می توان آن را به حکمت آمیز (یعنی آمیخته ای از حکمت و درستی) یا حکمت آموز (یعنی آموزنده حکمت) ترجمه کرد.

۲- استفاده از کلمه «را» در آخر ترجمه عبارت سوم و چهارم فراموش نشود.

۳- استفاده از فعل ربط «هستند» در آخر جمله ششم لازم است. دانش آموزان به طور طبیعی این افعال ربط را متناسب با سایر اجزای جمله به کار می برند. در غیر این صورت با پرسش و پاسخ، آنها را با ضرورت آوردن این افعال در آخر برخی از جملات آشنا می کنیم.

تذکرات انس با قرآن در خانه

- ۱- به روش دروس قبل با کمک تمرینات این قسمت، توانایی دانش‌آموزان در قرائت و درک معنای آیات، قرآن کریم ارزشیابی می‌شود.
- ۲- برخی از عبارات ساده صفحه ۴۱۲ قرآن کریم.
آیه ۱۲/ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ / أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَى الْمَصِيرِ / يَبْنِيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ /
- ۳- عباراتی که در سطر فوق آمده است عموماً نمونه‌هایی از پیام‌های قرآنی در این صفحه از قرآن کریم است.

چگونه مسلمان شدم؟

اهداف

- ۱- آشنایی با موضوع حجاب به عنوان یکی از آموزه‌های قرآن کریم
- ۲- آشنایی با سرگذشت کسانی که با مطالعه قرآن کریم دین اسلام را به عنوان دین برتر انتخاب کرده‌اند.
- ۳- تقویت علاقه و بصیرت نسبت به ارزش عفاف و حجاب و رعایت آن از راه آشنایی با دستورات اسلامی

روش تدریس

- ۱- خواندن متن نامه در کلاس توسط دانش آموزان
- ۲- گفت و گو درباره متن نامه
- ۳- طرح پرسش‌های مختلف توسط دبیر و پاسخ‌هایی از سوی دانش آموزان

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- چه ارتباطی میان متن این نامه و درس قبل که درباره جایگاه حقوق زن در قرآن است، وجود دارد؟
- ۲- چه چیزی از قرآن مورد توجه خانم «هدی» قرار گرفته و او را به اسلام علاقه‌مند و دعوت کرده است؟

پیام قرآنی

- ۱- قرائت و جمع خوانی آیه ۸۳ سوره مبارکه مائده
- ۲- ترجمه آیه فوق
- ۳- گفت‌وگو درباره محتوای آیه در کلاس

فعالیت تکمیلی

معرفی کتاب «رستاخیزی در تاریکی» تألیف خانم سوسن صفاوردی. دانش‌آموزان علاقه‌مند می‌توانند پس از مطالعه این کتاب، بخش‌هایی از آن را در کلاس ارائه کنند.

روش تدریس درس، ششم

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آنها،

به ویژه مواردی در پی و اتصال سطرها، مانند :

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ ۖ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ
هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ ۖ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ

۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت

وقف، جمعاً ۲۶ مورد

مشخص کردن ۱۲ جمله که با «و» و ۳

جمله که با «فَ» آغاز می‌شود.

مشخص کردن جمله‌هایی که با «هُوَ،

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، إِلَّا، اذْكُرُوا، إِذْ، مَا، يَأْهَلْ، يَقُولُونَ،

ثُمَّ، لَا تَوْهَا، لَا يُؤْلُونَ» آغاز می‌شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص و مقایسه

آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ ت و طا، در : وَلَا تُطِيعُ الْكَافِرِينَ أَخْطَأْتُمْ طَائِفَةً

تلفظ ز و ظا، در : أَرْوَاكُمْ أَلَيْ تَظْهَرُونَ

تلفظ الف همزه و عین، در : أَدْعِيَاءَكُمْ أَدْعُوهُمْ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا

تلفظ ذال و ظا، قاف و غین، در : وَ أَخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَاقًا غَلِيظًا ۖ وَ بَلَّغْتَ الْقُلُوبَ الْحَنَاجِرَ

تلفظ سین و صاد، در : لَيْسَتَّلِ الصُّدُوقِينَ

تلفظ ث و سین، در جمله : ثُمَّ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ ۖ وَ مَا تَلَبَّثُوا بِهَا إِلَّا يَسِيرًا

تلفظ ظا و ز، در : وَ تَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونَا

تلفظ ذال و ز، در : وَ إِذْ زَاغَتْ الْأَبْصَارُ

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

نَبِیّ (انبیاء، نبأ، انباء)، اَتَقِ (اتَّقُوا، تَقَوّی)، لَا تُطِيع (اطاعة، أَطِيعُوا)، اِتَّبِع (تَبِعِیت، اِتَّبِعُوا)، خَبِر (خبر، اخبار، خبره، اِخبار، مُخْبِر)، وَكِل (توکل، تَوَكَّل، مَتَوَكِّلین، وَكالت)

فعالیت دوم — برخی نکات :

۱- در قرآن کریم هرگاه «نبی» با الف و لام (النَّبِیّ) به کار رفته است منظور پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله است و هرگاه بدون آن آمده است منظور «پیامبر» به طور عام می باشد.

۲- قبلاً در کتاب دانش آموزان آمده است که عبارت «اتَّقُوا اللَّهَ» به صورت «تقوای خدا را پیشه کنید» معنا می شود. در نتیجه ترجمه عبارت دوم می شود «تقوای خدا را پیشه کن».

۳- ترکیب «ما یوحی» در عبارت پنجم به معنای «آنچه را که وحی می شود» است.

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- ترجمه کلمه به کلمه عبارت پنجم می شود «قطعاً خدا است به آنچه عمل می کنید آگاه» که دانش آموزان در گام دوم، خود به خود آن را به صورت «قطعاً خدا به آنچه عمل می کنید آگاه است» تغییر می دهند.

۲- برخی از ترکیب ها و عبارات ساده صفحه ۴۲۲ قرآن کریم :

رِزْقًا كَرِيمًا / يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ / اِنَّ اللّٰهَ كَانَ لَطِيْفًا خَبِيْرًا / بیشتر عبارات آیه ۳۵

۳- به میزان وقت موجود در کلاس به گفت و گو درباره آیه ۳۵ سوره احزاب بپردازید. این آیه ویژگی های مردان و زنان مؤمن را بر شمرده است و در آخر آنها را به آموزش الهی و پاداش بزرگ نوید داده است. این ویژگی ها عبارتند از: تسلیم در برابر خدا، ایمان، فروتنی و فرمانبرداری از خدا و رسول، راستگویی، صبر و شکیبایی، خشوع، بخشنده گی، روزه داری، پاکدامنی و همیشه به یاد خدا بودن.

جلسه دوم

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه اتصال سطرها، مانند : **يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ** و **امْرَأَةً**

۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت وقف، جمعاً ۲۵ مورد

مشخص کردن ۱۱ جمله که با «و»، ۲ جمله که با «ان» و ۲ جمله که با «من» آغاز می‌شود.

مشخص کردن جمله‌هایی که با «إِنَّا، بَأَنَّ، إِذَا، ثُمَّ، فَمَا، أَلَتِي، مِمَّا، خَالِصَةً، فَيَ، لِكَيْلَا» آغاز

می‌شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ ح و هـ، در : **تَحِيَّتُهُمْ وَ سَرَّحُوهُمْ**

تلفظ الف همزه و عین در : **أَعَدَّ وَ دَاعِيًا إِلَى اللَّهِ وَ دَعَا أَذْنُهُمْ**

تلفظ ط و ظا، در : **وَلَا تُطْعِ الْكَافِرِينَ طَلَقْتُمُوهُمْ**

تلفظ سین و صاد، ح و هـ، در : **يَسْتَنكِحُهَا خَالِصَةً**

تلفظ ضاد و ز، عین و الف همزه، در : **فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فَيَ أَزْوَاجِهِمْ**

آموزش مفاهیم

میزان عالی : معنی زور را گفتن کرده و معنی کینه بخدای اکتساب را به خاطر میآید.

میزان کم : **جراد** - **بشیر** - **مبشر** - **جراح**

معنی	کلمه	معنی	کلمه
داهی	جراد	کینه	بشیر
سراج	بشیر	مبشر	جراح
شیر	مبشر	جراح	جراد
بشیر	جراح	جراد	بشیر

میزان عالی : معنی این ترکیب ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ
 شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا
 وَدَاعِيًا إِلَىٰ آثِقِ يَوْمَانِمْ
 وَهَرَجًا مُّشِيرًا
 وَنَاقِمًا الْعَوْدِ
 فَصَلِّ الْكَلِمَ

(آل - ۱۰ - آل - ۱۲) - معنی :

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول - کلمات هم خانواده :

آرسلنا (رسول، ارسال، رسل، مرسلین)، شاهد (شاهد، شهادة، مشهد، مشهود)، مبشّر (بشارت، تبشیر، بشری، بشیر)، داعی (دعوت، مّدعی، ادّعاء)، منیر (نور، نیر)، بشّر (مبشّر و ...)

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- در عبارت سوم ترکیب «بِأَنَّ» به معنای «به این که» است و «مِنْ» به صورت «از سوی» معنا می شود.

۲- برخی از عبارات ساده صفحه ۴۲۳ قرآن کریم :

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ / وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ /
وَاتَّقِ اللَّهَ / آیه ۴۰ و ۴۱ / يُخْرِجُكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا /

۳- مسلمانان پیامبر اکرم را باید به صورت «رسول الله» یا «خاتم النبیین» بنامند. این دو صفت بیانگر آن است که پیامبر اعظم رسول خدا و آخرین پیامبر الهی است.

شهریار پرهیزگار

اهداف

- ۱- آشنایی با یکی از چهره‌های قرآنی جمهوری اسلامی ایران
- ۲- تقویت علاقه و انگیزه به یادگیری قرآن کریم و حفظ آن
- ۳- الگوگیری از چهره‌های موفق قرآنی

روش تدریس

- ۱- قرائت متن درس توسط دانش‌آموزان
- ۲- پخش قرائت ترتیل آیاتی از سوره احزاب با صدای استاد پرهیزگار در کلاس و استماع دانش‌آموزان
- ۳- درخواست از دانش‌آموزان برای بیان گزارش مختصری از زندگی و ویژگی‌های برخی قاریان یا حافظانی که آنها را می‌شناسند.

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- چگونه شهریار پرهیزگار توانسته است یکی از خادمان قرآن کریم باشد؟
- ۲- چگونه می‌توان با الگو گرفتن از خادمین قرآن، در جایگاه خدمت به قرآن کریم قرار گرفت؟

پیام قرآنی

- ۱- قرائت کامل آیه ۶۹ سوره مبارکه عنکبوت
- ۲- ترجمه آیه فوق توسط دانش‌آموزان
- ۳- گفت‌وگو درباره محتوای آیه با دانش‌آموزان

فعالیت تکمیلی

مطالعه شرح حال قاریان و حافظان دیگر توسط دبیر و یا دانش‌آموزان علاقه‌مند و ارائه گزارشی از آن به کلاس با استفاده از مجله رشد آموزش قرآن کریم

روش تدریس درس نظم

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد پی در پی و اتصال سطرها، مانند : **وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ** و **يَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ** و **قَدِرْفِي السَّرْدِ عِبَادِي الشُّكُورُ**

۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت وقف، جمعاً ۳۹ مورد

مشخص کردن ۱۴ جمله که با «و» ۲ جمله که با «إِلا» آغاز می‌شود.

مشخص کردن جمله‌هایی که با «لَهُ»، **لَا تَأْتِينَا، لَتَأْتِيَنَّكُمْ، أُولَئِكَ، الَّذِي، هَلْ، إِذَا، إِنَّكُمْ، أَمْ، فِي الْعَذَابِ، مِنَ السَّمَاءِ، نَخْسِفُ، أَوْ، لِكُلِّ، عُدُوُّهَا، بِإِذْنِ، نُذِقُهُ، مِنْ مَحَارِبٍ، مَا دَلَّاهُمْ، تَأْكُلُ، تَبَيَّنَتْ، أَنْ لَوْ، مَا لَبِثُوا** آغاز می‌شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با موارد مشابه، مانند :

تلفظ ح و هـ، در : **وَلَهُ الْحَمْدُ هُوَ الْحَقُّ رَوَّاحُهَا**

تلفظ ث و سین، ز و ذال، در : **لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمُوتِ**

تلفظ ز و ذال، در : **لِيَجْزِيَ الَّذِينَ عَذَابٌ مِنْ رَجْزٍ**

تلفظ غین و قاف، در : **مَغْفِرَةً وَرِزْقٌ**

تلفظ الف همزه و عین، در : **أَوْبَى مَعَهُ عَنْ أَمْرِنَا**

تلفظ ذال و ضاد، در : **فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ**

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیات اول — کلمات هم خانواده :

يَعْلَمُ (علم، عالم، معلوم، يعلمون،
تعلیم، تعلّم، إعلام، معلّم و ...)
يَخْرُجُ (خارج، مخرج، استخراج، اخراج،
خروج)، يَنْزِلُ (نازل، منزل، تنزیل، انزال، نزول)،
يَعْرِجُ (عروج، معراج)

فعالیات دوم — برخی نکات :

- ۱- حرف «ما» در همه این عبارات به معنای «آنچه» است.
- ۲- منظور از يَعْلَمُ (می‌داند) در عبارت اول «آگاه است، خبر دارد، می‌شناسد» است. نمونه‌ای از آنچه که در زمین فرو می‌رود آب

باران و رودخانه‌هاست که پس از باریدن و روان شدن در سطح زمین و کشتزارها در زمین فرو می‌رود و نقش اساسی در حیات جانداران دارد. همچنین بذرهایی که در دل خاک جای می‌گیرند نیز به زمین فرو می‌روند (يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ). همچنین آب‌هایی که از دل زمین دوباره بیرون می‌آیند و نیز جوانه‌هایی که از دل خاک سر می‌زنند و بیرون می‌آیند نمونه‌هایی برای «و مَا يَخْرُجُ مِنْهَا» هستند.

۳- بخار آب دریاها و رودها که ابرهای متراکم و انبوه را می‌سازند نمونه‌ای از «و مَا يَعْرِجُ فِيهَا» هستند.

۴- در ترجمه عبارت پنجم پس از کلمه «لَیْل» و در عبارت ششم پس از کلمه «نَهَار» حرف «را» فراموش نشود. نکته دیگری که در این دو عبارت قابل ذکر است آن که داخل کردن شب در روز و روز در شب را به دو شکل توضیح داده‌اند. یکی آن که در طول سال، درازای شب و روز مرتباً کم و زیاد می‌شود. در ماه‌هایی از سال از طول شب کاسته و به طول روز افزوده می‌شود و در ماه‌هایی نیز برعکس. همچنین این عبارت این گونه نیز تفسیر شده است که در هر شبانه‌روز، شب جای روز را می‌گیرد و روز جای شب را، و از این چرخش به داخل کردن شب در روز و روز در شب تعبیر شده است.

۵- دقت کنید همیشه «رَحِيم» را «مهربان» و «عَفْوَر» را «آمرزنده» یا «بسیار آمرزنده» معنا

می‌کنیم.

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- برخی از ترکیب‌ها و عبارات ساده صفحه ۴۳۱ قرآن کریم:

وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ / آیه ۲۴ / قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا / بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ / آیه ۲۸ و ۲۹ /
وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنِ / لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ

۲- برخی پیام‌های صفحه فوق:

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِنَاسٍ بَشِيرًا وَنَذِيرًا: و ما تو را جز برای همه مردم نفرستادیم

درحالی که بشارت‌دهنده و هشداردهنده هستی

جلسه دوم

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات

آن، به ویژه موارد بی در پی، مانند :

وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَإِنْ اهْتَدَيْتُمْ
مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ يَأْيُهَا النَّاسُ اذْكُرُوا

۲- تشخیص جمله های فاقد علامت

وقف، جمعاً ۱۵ مورد، مشخص کردن ۴ جمله که با «و» و ۵ جمله که با «ف» آغاز می شود.

مشخص کردن جمله هایی که با «کما، جاعِل، اُولَى، مَتْنِی، اذْكُرُوا، يَرْزُقْكُمْ» آغاز می شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه

آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ ذال و ز، در : اِذْفَرَعُوا

تلفظ قاف و غین، در : وَ يَقْذِفُونَ بِالْغَيْبِ خَالِقِ غَيْرِ

تلفظ ح و ه، در : الْحَمْدُ لِلَّهِ يَفْتَحِ اللَّهُ

تلفظ ط و ت، در : فَاطِرِ السَّمَوَاتِ

تلفظ عین و همزه، در : جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ

تلفظ سین و ذال، در جمله : يَأْيُهَا النَّاسُ اذْكُرُوا

خوب است عبارت فوق به صورت دو جمله خوانده شود، تا حرف سین از ذال جدا شود، و

راحت تر و صحیح تر تلفظ گردد.

آموزش مفاهیم

نمونه اول ●●● جدول زیر را با نقل کردن بعضی کلمات معانی را به خاطر بسپارید.

الفصل اول : روزی می دهد - یادگذاختن - آید

معنی	کلمه	معنی	کلمه
فطر	پدید آورد	ذکر	ذکر
آفرید		اشغفوا	توجه
خلق		نشد	نشد

نمونه دوم ●●● معانی این کلمات را عبارت از آن را بنویسید.

آیة الله شَكَكَ

فَطِرِ الْاَشْجَارِ وَالْاَرْضِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا

الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ

مِنْ خَلْقِكُمْ

فَاتَّخِذُوا

عَلَّامٌ كَرِيمٌ

عَلَّامٌ كَرِيمٌ

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

فاطر (فطرت، فطر : پدید آورد)، اُذْكُرُوا (ذکر، ذاکر، مذکور، تذکر)،
 خالق (خلق، خَلَقَ، مخلوق، خَلَقَ)، يَرْزُقُ (رزق، رَزَقَ، رازق، رَزَّاق)، اِتَّخِذُوا (أَخَذَ، اِتَّخَذَ،
 اِتَّخَذُوا، اِتَّخَذَ) شَكَّ (مشکوک، تشکیک)

فعالیت دوم — برخی نکات :

- ۱- عبارت اول به صورت «آیا در (وجود) خدا شک است؟» ترجمه می شود.
 - ۲- عبارت ششم به صورت «روزی می دهد شما را» یا «روزی می دهد به شما» معنا می شود.
- هر دو صحیح است اما ترجمه دوم مناسب تر است.

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- ضمیر «کم» در عبارت دوم چون به فاعل فعل جمله (اذکروا) برمی گردد به صورت «خودتان» معنا می شود.

۲- برخی از ترکیب ها و عبارات سادۀ صفحه ۴۳۶ قرآن کریم :

وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ / يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ / آیه ۱۵ /
وَالِلَّهِ الْمَصِيرُ

۳- پیام قرآنی در صفحه فوق :

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

ای مردم شما نیازمندان (نیازمند) به خدا هستید و خداست که بی نیاز ستوده است.

قرآن بخوان!

اهداف

- ۱- آشنایی با یکی از سروده‌های شعرای معاصر درباره قرآن کریم
- ۲- تقویت علاقه به یادگیری قرآن، انس با آن و استفاده از آثار قرآنی
- ۳- آشنایی با تأثیر قرآن کریم بر ادب فارسی

روش تدریس

- ۱- قرائت متن سروده در کلاس
- ۲- توضیحات دبیر محترم درباره واژگان و عبارات ناآشنای شعر
- ۳- قرائت سروده توسط دبیر و جمع‌خوانی آن توسط دانش‌آموزان

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- از زمان نزول قرآن کریم، ادب فارسی چگونه توانسته است به قرآن کریم خدمت کند؟
- ۲- چگونه می‌توان اشعار فارسی درباره قرآن را شناسایی کرد؟
- ۳- چگونه می‌توان با اشعار فارسی که برگرفته از آموزه‌های قرآنی است آشنا شد؟

پیام قرآنی

عبارت قرآنی «وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِیْلًا» در کلاس قرائت و ترجمه شود و دانش‌آموزان آن را جمع‌خوانی کنند.

فعالیت تکمیلی

- ۱- تهیه مجلد کامل سروده‌های استاد حبیب‌اله چایچیان و قرائت برخی از سروده‌های قرآنی ایشان
- ۲- دانش‌آموزان می‌توانند اشعار دیگری درباره قرآن، از شاعران فارسی‌گوی را جست‌وجو کرده و برخی از آنها را در کلاس بخوانند.

روش تدریس دس دهم

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن،

به ویژه موارد پی در پی و اتصال سطرها، مانند :

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ مِنْ اتَّبَعَ الذِّكْرَ
نُحِيَ الْمَوْتَى جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ إِلَّا الْبَلْغُ
الْمُبِينُ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَقُومُ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ
قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ

۲- تشخیص جمله های فاقد علامت وقف،

جمعاً ۳۱ مورد

مشخص کردن ۱۰ جمله که با «و» ۱۲

جمله که با «ف» و ۲ جمله که با «ان» آغاز می شود.

مشخص کردن جمله هایی که با «ما تَرَكَ» اندرته می شود،

لَا يُؤْمِنُونَ، إِذْ، لَنَرَجُمَنَّكُمْ، قَالَ، لَا تُعْنِ آغاز

می شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ صاد و سین، ط و ت، در : صراطٍ مُسْتَقِيمٍ

تلفظ عین و الف همزه، قاف و غین، در : فَجِ أَنْعَقِهِمْ أَغْلَا عَذَابُ أَلِيمٍ

تلفظ ه و ح، در : فَهُمْ مُقْمَحُونَ أَحْصَيْنَهُ

تلفظ سین و ث، در : إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ

تلفظ ت و ط، در : تَطِيرْنَا

تلفظ ذال و ضاد، در : إِذَا لَفَى ضَلَلِ

تلفظ ذال و ز، در : فَكَدَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

مَدِينَة (مَدَائِن، مَدَنِي)، رَجُل (رَجَال)، اِتَّبِعُوا (تَبِيعَتْ، تَبِعَ، اِتِّبَاع)، يَسْأَلُ (سؤال، سائل، مسئول، مسأله)، مُهْتَدُونَ (مَهْدِي، هَادِي، اِهْتِدَاء) اَعْبُدْ (عبد، عبادت، عابد، معبود، تعبُد)، فَطَرَ (فطرت، فاطر)، تُرْجِعُونَ (رجوع، رجعت، ارجاع، راجع)

فعالیت دوم — برخی نکات :

- ۱- در عبارت دوم «لَا يَسْأَلُكُمْ» به صورت «درخواست نمی کند از شما» معنا می شود.
- ۲- در عبارت ششم «اللَّهُ» مفعول فعل «اَعْبُدْ» است که مقدم شده است و در نتیجه معنای انحصار را می رساند؛ یعنی «بگو فقط خدا را عبادت می کنم». توجه کنید آمدن کلمه «فقط» در ترجمه، بهتر است؛ اما نیامدن آن — از دانش آموزان — غلط محسوب نمی شود.

تذکرات انس با قرآن در خانه

- ۱- عبارت پنجم به صورت «و چرا من عبادت نکنم کسی را که پدید آورد مرا» معنا می شود.
- ۲- برخی ترکیب ها و عبارات ساده صفحه ۴۴۴ قرآن کریم :
 أَصْحَابِ الْجَنَّةِ / لَّهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ / مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ / أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ /
 يَلْبَسْ عَادَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ / آیه ۶۱ /
 أَفَلَا يَعْقِلُونَ / إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ /
 ۳- پیام قرآنی : وَأَنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ
 مرا عبادت کنید؛ این، راه راست است.

جمله دوم

تذکرات خاص قرائت :

- ۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد بی دربی و اتصال سطرها، مانند :
 لَهُوَ الْبَلْتُوَا الْمُبِينُ نَجَزِي الْمُحْسِنِينَ فِي الْأَخْرَيْنَ وَءَاتَيْنَهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ
 وَهَدَيْنَهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
- ۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت وقف، ۳ جمله که با «و» و یک جمله که با «ف» آغاز شده‌اند.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ ذال و ز در : كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ
 تلفظ صاد و سین، ط و ت، در : وَهَدَيْنَهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
 تلفظ عین و الف همزه، در : وَعَلَىٰ إِسْحَاقَ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ
 تلفظ ذال و ظا، ه و ح، در : وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ فِدَيْنُهُ يَذِيحٌ عَظِيمٌ
 تلفظ ه و ح، سین و صاد، در جمله : وَبَشَّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

سلام (اسلام، مُسلِم، مُسلمان، تسلیم)،
بَشَرنا (بشارت، تبشیر، مُبَشِّر)، بارکنا (مبارک،
برکت، تبریک)، نَجْزی (جَزَا، مُجازات)

فعالیت دوم — برخی نکات :

۱- عبارت دوم به صورت «پاداش می‌دهیم
نیکوکاران را» یا «پاداش می‌دهیم به نیکوکاران»
ترجمه می‌شود. هر دو صحیح و قابل قبول است
اما در فارسی این جمله به صورت دوم بیان می‌شود.
۲- ترجمه کلمه به کلمه «عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ»
می‌شود «بندگان ما مؤمنان». در فارسی این ترکیب

را به صورت «بندگان مؤمن ما» می‌گوییم. خوب است به دو نکته زیر توجه کنید.

الف) در فارسی همیشه صفت مفرد می‌آید چه موصوف مفرد باشد و چه جمع. مثلاً می‌گوییم
«دانش‌آموز کوشا» یا «دانش‌آموزان کوشا» در نتیجه در ترکیب فوق که «مؤمنین» صفت «عباد» است
در ترجمه باید بگوییم «بندگان مؤمن» و نه «بندگان مؤمنان».

ب) همچنین در فارسی همیشه صفت پس از موصوف می‌آید مثلاً می‌گوییم «پیامبر بزرگ» حال
اگر بخواهیم «پیامبر» را به اسم دیگری اضافه کنیم، مضاف‌الیه پس از صفت می‌آید یعنی می‌گوییم
«پیامبر بزرگ اسلام»؛ یعنی هیچ وقت بین صفت و موصوف فاصله نمی‌افتد. اما در زبان عربی اگر
مضاف صفت داشته باشد، آن صفت پس از مضاف‌الیه می‌آید و نه پس از موصوف. در ترکیب مورد
بحث «عباد» مضاف، «نا» مضاف‌الیه و «المؤمنین» صفت «عباد» است. از این رو باید در ترجمه بگوییم
«بندگان مؤمن ما»، و نه «بندگان مؤمنان».

۳- ترجمه کلمه به کلمه عبارت چهارم به صورت «بشارت دادیم او را به اسحاق» است. اما این
مفهوم در فارسی به صورت «بشارت دادیم به او اسحاق را» بیان می‌شود. در این موارد لازم است
وقتی عبارت کلمه به کلمه معنا شد از دانش‌آموزان سؤال کنیم منظور این جمله چیست؟ آن‌گاه با پرسش
و پاسخ و توضیحات لازم مفهوم اصلی جمله روشن شده و ترجمه اصلاح می‌شود.

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- ترکیب‌ها و عبارات ساده صفحه ۴۵۲ قرآن کریم :

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ / سُبْحَنَ لِلَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ / الْإِعْبَادَ لِلَّهِ الْمُخْلِصِينَ / فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ /
لِإِعْبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ

۲- پیام قرآنی آیات پایانی سوره صافات است که توصیه شده است در پایان هر گفت‌وگو و نشستی خوانده شود :

پروردگار تو که صاحب عزت و جلال است از آنچه
که وصف می‌کنند (می‌گویند) پاک و منزّه است.

و سلام و درود بر پیامبران
و سپاس و ستایش برای خداست، پروردگار جهانیان

سُبْحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ

وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

تفسیر نمونه

اهداف

- ۱- آشنایی با یکی از تفاسیر قرآن کریم
- ۲- علاقه مندی به استفاده از تفاسیر قرآن کریم و مراجعه به آنها
- ۳- آشنایی با فهرست موضوعی تفاسیر و استفاده از آن

روش تدریس

- ۱- خواندن متن توضیحات مربوط به تفسیر نمونه
- ۲- آوردن مجلداتی از این تفسیر به کلاس و گفت و گو درباره آنها
- ۳- ارائه توضیحاتی درباره تفسیر قرآن و موضوعاتی که در این گونه کتابها ارائه شده است.
- ۴- انتخاب یک موضوع و جست و جوی آن در فهرست موضوعی تفسیر نمونه توسط دانش آموزان

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- چه موضوعات قرآنی مناسب است که ما در تفسیر نمونه جست‌وجو کنیم؟
- ۲- تفسیر نور متعلق به کیست؟
- ۳- آیا کتاب دیگری در تفسیر قرآن می‌شناسید؟

پیام قرآنی

- ۱- قرائت آیه ۲ سوره مبارکه یوسف (ع)
- ۲- ترجمه آیه اشاره شده در کتاب توسط قرآن‌آموزان
- ۳- گفت‌وگو درباره این آیه در کلاس

فعالیت تکمیلی

معرفی تفسیر نور و تفسیر المیزان به دانش‌آموزان

روش تدریس درس یازدهم

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

- ۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد پی در پی و اتصال سطرها، مانند : ذی الذکر وَانْطَلَقَ الْمَلَأُ مِنْهُمْ أَنْ امشُوا إِلَّا اخْتِلَافٌ ذَا الْأَيْدِ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ ذُو الْأَوْتَادِ
- ۲- تشخیص جمله های فاقد علامت وقف، جمعاً ۳۳ مورد؛ مشخص کردن ۱۶ جمله که با «و» و ۸ جمله که با «ف» آغاز می شود. مشخص کردن جمله هایی که با «أَنْ امشُوا، إِنْ هَذَا، مَا لَهَا، يُسَبِّحْنَ، إِذْ، لِيَبْغَى، إِلَّا الَّذِينَ، لَهُمْ، بِمَا» آغاز می شود.
- ۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ الف همزه و عین، ذال و ز، در :

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُدَ فَفَزِعَ أَعَزَّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ

تلفظ ط و ت، در : وَالطَّيْرِ مَحْشُورَةً وَلَا تُشْطِطُ

تلفظ سین و صاد در جمله : سَوَاءَ الصِّرَاطِ تَبَوَّأَ الْخَصْمُ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ

تلفظ ذال های پی در پی، در : ذی الذکر

تلفظ عین و الف همزه، در : وَ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ أَجَعَلَ الْأَلِهَةَ عَلَىٰ إِلَهِتِكُمْ

تلفظ ه و ح، در : هَذَا سَاحِرٌ إِلَهًا وَاحِدًا وَآتَيْنَهُ الْحِكْمَةَ

تلفظ ذال و ضاد، در : إِنَّ الَّذِينَ يَصِلُونَ

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

خَلِيفَة (خلافت، خُلَفاء، خَلَف، استخلاف، مُسْتَخْلَفِينَ)، أَحْكَم (حُكْم، حاکم، محکوم، حَکیم، أَحْکام، تحکیم، محکم، استحکام، مُسْتَحْكَم، محاکمه)، لَاتَتَّبِع (تبعیت، تابع، متبوع، اِتِّبَاع، تَبِع)، هَوَى (آهواء)، يُضِلُّ (ضلالة، ضال، مُضِلٌّ، اِضْلال)، سَبِيل (سُبُل)

فعالیت دوم :

- ۱- استفاده حرف «را» در آخر ترجمه عبارات دوم و ششم فراموش نشود.
- ۲- ترجمه عبارت پنجم به صورت «و پیروی نکن هوی و هوس را» است. این ترجمه صحیح و قابل قبول می‌باشد، اما چنین مفهومی را در فارسی به صورت «و پیروی نکن از هوی و هوس» می‌گوییم. خوب است به این تفاوت توجه شود و برای دانش آموزان نیز توضیح داده شود.

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد بی دربی و اتصال سطرها، مانند: مِنَ النَّارِ وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أُولُوا الْأَبَابِ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا لِأُولَى الْأَبَابِ

۲- تشخیص جمله های فاقد علامت وقف، جمعاً ۱۵ مورد، مشخص کردن ۲ جمله که با «و» ۳ جمله که با «ف» ۳ جمله با «ثُمَّ» و ۲ جمله که با «لَهُمْ» آغاز می شود.

مشخص کردن جمله هایی که با «مُخْلِصًا، عَذَابَ، الَّذِينَ، أَفَآنتَ، تَجْرَى» آغاز می شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ الف همزه و عین، در کلمه : اَعْبُدُ

تلفظ ذال و ظا، در ترکیب : عَذَابِ يَوْمٍ عَظِيمٍ

تلفظ ح و هـ ، در ترکیب : تَحْتِهِمْ

تلفظ عین و الف همزه، ح و هـ، در : فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ،

تلفظ قاف و غین، در : مِنْ فَوْقِهَا غُرْفٌ

تلفظ ث و صاد، در : ثُمَّ يَهَيِّجُ فِتْرَتَهُ مُصَفَّرًا

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

اجْتَنَبُوا (اجتناب)، يَعْبُدُونَ (عبد، عابد، معبود، عبادت، تَعْبُد، عباد)، أَنَابُوا (انابَة، مُنِيب)، يَسْتَمِعُونَ (سمع، سامع، مسموع، استماع، مستمع، سميع)، قَوْل (قال، قائل، قُل، قالوا، يَقُولُ)، يَتَّبِعُونَ (تَبِع، اتَّباع، تَبِعْت، تابع، متبوع)، هَدَى (هدایت، هُدَى، هادی، مهْدی، مُهْتَدِین)

نکته : توجه داشته باشید که «هَدَى» فعل و به معنای «هدایت کرد» است و «هُدَى» اسم و به معنای «هدایت».

فعالیت دوم — برخی نکات :

۱- استفاده از حرف «را» در پایان ترجمه عبارت پنجم، ششم، هفتم و نیز پس از ترجمه ضمیر «هَمْ» در عبارت هشتم فراموش نشود.

۲- همان طور که می دانید کلمه «أَحْسَن» در عبارت هفتم اولاً اسم و ثانیاً مفعول فعل قبل از خودش است. همچنین ضمیر «ه» به صورت «آن» یا «شِش» معنا می شود.

۳- «هَدَيْهِمْ» که می تواند به صورت «هَدَاهُمْ» نیز نوشته شود، همان طور که در پاورقی کتاب دانش آموزان آمده است مرکب از «هَدَى» و «هَمْ» می باشد. کلمه اول فعل و کلمه دوم ضمیر و مفعول همان فعل است. در این عبارت «هَمْ» ضمیر و «اللَّهُ» فاعل است و معنای جمله به صورت کلمه به کلمه می شود «هدایت کرد آنها را خدا»

تذکرات خاص انس با قرآن در خانه

- ۱- برخی از عبارات ساده صفحه ۴۶۲ قرآن کریم
 كَذَّبَ بِالْحَقِّ إِذْ جَاءَهُ / أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ / آیه ۳۴
 وَيَجْزِيهِمْ أَجْرُهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ /
 وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ /
 قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ / آیه ۳۹

۲- پیام قرآنی صفحه فوق و معنای آن :

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ
 آیا خدا برای (حمایت و پشتیبانی از) بنده‌اش کافی نیست؟!

پرواز به سوی آسمان

اهداف

- ۱- آشنایی با یکی از معجزات علمی قرآن کریم درباره کمبود اکسیژن در ارتفاعات
- ۲- آشنایی با موضوع معجزات علمی قرآن کریم
- ۳- پژوهش و تحقیق درباره برخی از معجزات علمی قرآن کریم

روش تدریس

- ۱- قرائت متن درس توسط دانش آموزان
- ۲- توضیحات دبیر درباره علت کمبود اکسیژن در ارتفاعات و عنداللزوم استفاده از توضیحات دبیر علوم
- ۳- گفت و گوی دانش آموزان درباره معجزه علمی قرآن با هدایت دبیر در کلاس

تذکر: لازم است برای دانش آموزان توضیح دهید که قرآن کتابی درباره علوم تجربی مانند فیزیک، شیمی، ستاره شناسی و ... نیست؛ بلکه کتاب هدایت انسان است. اما در آن به تناسب موضوعات گاهی به مسأله‌ای اشاره شده است که در زمان نزول قرآن هیچ گونه اطلاع و علمی نسبت به آن وجود نداشته است. این امر نشان می‌دهد که قرآن وحی الهی است و ریشه در علم خداوند دارد.

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- معجزات علمی قرآن نشانه چیست؟
- ۲- تعدادی از معجزات علمی قرآن را شناسایی و درباره آنها پژوهش کنید.

پیام قرآنی

- ۱- قرائت کامل آیه ۱۲۵ سوره مبارکه انعام
- ۲- ترجمه آیه ۱۲۵ سوره انعام
- ۳- گفت‌وگو و پژوهش بیشتر درباره آیه مورد اشاره

منابع تکمیلی

انتخاب و معرفی بخش‌هایی از کتاب پیشگویی‌های علمی قرآن تألیف دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی

روش تدریس درس دوازدهم

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن،

به ویژه موارد پی در پی و اتصال سطرها، مانند :

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ غَافِرِ الدَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ
ذِي الطُّوْلِ عَدْنِ الَّتِي تَقِي السَّيِّئَاتِ أَمَّا اثْنَتَيْنِ
وَأَحْيَيْنَا اثْنَتَيْنِ فَالْحُكْمُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ يُلْقَى
الرَّوْحُ

۲- تشخیص جمله های فاقد علامت وقف،

جمعاً ۳۱ مورد؛

مشخص کردن ۱۱ جمله که با «و» ۷ جمله
که با «ف» و ۲ جمله که با «يُسَبِّحُونَ» آغاز می شود.
مشخص کردن جمله هایی که با «شَدِيدِ
العِقَابِ، ذِي الطُّوْلِ، إِلَّا الَّذِينَ، أَنَّهُمْ، رَبَّنَا، الَّتِي،
لَمَقَّتْ اللَّهُ، إِذْ، يُلْقَى الرَّوْحُ، عَلَى مَنْ، لِيُنْذِرَ» آغاز
می شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ ح و هـ، در : يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ حَوْلَهُ
رَحْمَتَهُ وَحَدَهُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ

تلفظ غین و قاف در : غَافِرِ الدَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ

تلفظ ز و ذال، در : وَأَرْوَاهُمْ وَذُرِّيَّتِهِمْ

تلفظ ذال و ز و ظا، در : وَ ذَلِكَ الْقَوْزُ الْعَظِيمُ

۴- تلفظ صحیح «حَم» به صورت «حامیم» و بدون تشدید میم

تذکرات انس با قرآن در خانه

- ۱- عبارت ششم به صورت «به سوی اوست بازگشت» یا «به سوی او بازگشت است.» معنا می شود. هردو صحیح و قابل قبول است اما ترجمه اول زیباتر و روشن تر است.
- ۲- برخی از ترکیب ها و عبارات ساده صفحه ۴۶۸ قرآن کریم

مِنْ آبَائِهِمْ وَآزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ / إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ /
وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ / إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا / فَالْحُكْمُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ /
وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا / آیه ۸۴ / ذُو الْعَرْشِ / عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ /
لَعَنَ الْمَلِكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ

۳- پیام قرآنی این صفحه و ترجمه آن

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

خدا را بخوانید درحالی که دین را برای او خالص کرده اید و هرچند که کافران را خوش نیاید.

جلسه دوم

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات
آن، به ویژه اتصال سطرها، مانند :
وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي
جَاءَ نِي الْبَيْتُ

۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت وقف،
جمعاً ۱۸ مورد؛ مشخص کردن ۷ جمله که با «و» ۲
جمله که با «ف» و ۲ جمله که با «لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ» آغاز
می‌شود.

مشخص کردن جمله‌هایی که با «لاریب»،
أَسْتَجِبْ، سَيَدْخُلُونَ، لَتَسْكُنُوا، خَالِقُ، أَنْ، لَمَّا»
آغاز می‌شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و
مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ الف همزه و عین، در : إِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ أَنْ أَعْبُدَ

تلفظ ذال و ضاد، در : لَذَوُ فَضْلٍ

تلفظ ث و سین، در ترکیب : أَكْثَرُ النَّاسِ

تلفظ سین و صاد، در : فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ

تلفظ ط و ت، در : مِنَ الطَّيِّبِ

تلفظ ه و ح، در : هُوَ الْحَيُّ الْحَمْدُ لِلَّهِ

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

أَدْعُوا (دعا، دعوت، داعی، ادّعا، استدعا)،
اسْتَجِبْ (جواب، استجابت)، قَرَار (مقرّر، إقرار،
استقرار، مُستقرّ، تقریر، مَقَرّ)، بِنَاء (بِنَاء، مَبْنی،
أَبْنِیة) صَوَّرَ، صُورَ (صور، تصویر، مُصَوِّر،
مُصَوَّر)، طَبَّبَ (طَبِّبَ، طَبِّبَ)، تَبَارَكَ (مُبَارَك،
بَرَكَت، تبریک، تَبَرُّک)

فعالیت دوم — برخی توضیحات :

۱- اُدْعُونِ = اُدْعُوا + ن + ی : بخوانید
مرا؛ همان طور که می دانید هنگام اتصال ضمیر
«ی» به افعال و برخی از کلمات دیگر، قبل از آن
حرف «ن» می آید. به این نون می گویند نون وِقایة
که در معنا هیچ نقشی ندارد. آمدن این حرف قبل

از ضمیر «ی» برای آن است که حرکت و شکل آخر فعل به علت آمدن «ی» تغییر نکند. مانند :

نَصَرَ + ی ← نَصَرَ + ن + ی ← نَصَرْنِی

اما اگر حرف «ن» نیاید می شود «نَصَرِی»، که شکل فعل تغییر کرده و در شناخت کلمه مشکل
پیش می آید.

۲- حرف «لِ» در عبارت دوم به جای «برای» به صورت «به» معنا می شود (تا پاسخ دهم به شما)

۳- در عبارت پنجم، ترکیب «رَزَقَكُم» به صورت «روزی داد به شما» معنا می شود.

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- توجه داشته باشید «ذُلِّكَ، ذُلِّکُمَا و...» همه اسم اشاره و به یک معنا هستند. یعنی همه به صورت «این» یا «آن» معنا می شوند.

۲- برخی از عبارات ساده صفحه ۴۷۴ قرآن کریم :

آیه ۵۹ / **إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ** /

ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ /

آیه ۶۵ / **لَمَّا جَاءَ فِي الْبَيْتِ مِنْ رَبِّي / لِرَبِّ الْعَالَمِينَ** /

۳- پیام قرآنی این صفحه و ترجمه آن :

ادعونی استجب لکم

مرا بخوانید تا شمارا پاسخ دهم (اجابت کنم).

راز سرانگشتان

اهداف

- ۱- آشنایی با یکی از معجزات علمی در قرآن کریم
- ۲- آشنایی با موضوع معجزات علمی قرآن کریم
- ۳- پژوهش و تحقیق درباره برخی از معجزات علمی قرآن کریم

روشی تدریس

- ۱- قرائت متن درس توسط دانش آموزان
- ۲- اجرای عملی انگشت نگاری در کلاس و مشاهده اثر انگشت به وسیله میکروسکوپ توسط دانش آموزان
- ۳- نصب انگشت نگاری های انجام شده در کلاس

نمونه سؤالات برای گفت و گو و پژوهش

- ۱- معجزات علمی قرآن نشانه چیست؟
- ۲- تعدادی از معجزات علمی قرآن را شناسایی و درباره آنها پژوهش کنید.

پیام قرآنی

- ۱- قرائت آیه ۲ و ۳ سوره مبارکه قیامت
- ۲- ترجمه آیات فوق
- ۳- گفت و گو و پژوهش درباره محتوای آیات اشاره شده در پیام قرآنی

فعالیت تکمیلی

انتخاب و معرفی بخش هایی از کتاب پیشگویی های علمی قرآن تألیف دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

دعای ختم قرآن از حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام

اهداف

- ۱- آشنایی با یکی از دعا‌های ختم قرآن
- ۲- توجه و علاقه به خواندن قرآن کریم با رعایت آداب آن

روش تدریس

- ۱- قرائت متن نیایش توسط دانش آموزان
- ۲- توضیحات واژگان و عبارات نیایش با پرسش از دانش آموزان
- ۳- قرائت دبیر و جمع خوانی دانش آموزان

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- چرا قبل از تلاوت قرآن و در پایان آن خوب است با خداوند نیایش کنیم؟
- ۲- چه مضامینی در دعا‌های ختم قرائت قرآن آمده است؟
- ۳- آیا با دعایی درباره آغاز خواندن قرآن آشنایی دارید؟ آن دعا چیست؟

پیام قرآنی

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ سورة بقره آیه ۱۲۷
این دعای زیبای قرآنی، قرائت، ترجمه و حفظ شود.

فعالیت تکمیلی

انتخاب و معرفی بخش‌هایی از دعای آغاز و پایان تلاوت قرآن کریم

بارمبندی آزمون‌های پایانی درس قرآن سال هشتم

نکات ضروری مربوط به آزمون پایانی قرائت و مفاهیم، در بخش کلیات همین کتاب آمده است. پیش از مطالعه بارمبندی آزمون‌های پایانی به شرح زیر، یک بار دیگر آن مطالب را با دقت بخوانید.

آزمون قرائت (شفاهی)

شهریور ماه		پایانی نیم سال دوم	پایانی نیم سال اول	یک پرسش قرائت
امتیاز	یک پرسش قرائت			
نمره ۷	از دروس ۱ تا ۶	—	نمره ۷	از دروس ۱ تا ۳
		—	نمره ۷	از دروس ۴ تا ۶
		—	نمره ۶	از صفحات ۳۴۲ تا ۴۰۴ قرآن کریم
نمره ۷	از دروس ۷ تا ۱۲	نمره ۷	—	از دروس ۷ تا ۹
		نمره ۷	—	از دروس ۱۰ تا ۱۲
نمره ۶	از صفحات ۳۴۲ تا ۴۷۶ قرآن کریم	نمره ۶	—	از صفحات ۴۰۴ تا ۴۷۶ قرآن کریم
نمره ۲۰		نمره ۲۰	نمره ۲۰	جمع

توضیحات:

- ۱- پرسش قرائت در هر گونه آزمون، شفاهی است.
- ۲- هر پرسش قرائت شامل خواندن حدود ۴ سطر از آیات صفحات قرآنی در کتاب یا صفحات مذکور از قرآن کامل در جدول فوق است.
- ۳- برای هر کلمه غلط خوانده شده، نیم نمره از امتیاز آن پرسش کسر می‌شود.

آزمون مفاهیم (کتبی)

پرسش از :	شماره درس	پایانی نیم سال اول	پایانی نیم سال دوم	شهریور ماه
معنای کلمات	۱ تا ۳	نمره ۲	—	۱
	۴ تا ۶	نمره ۲	—	۱
معنای ترکیب‌ها	۱ تا ۳	نمره ۳	—	۱/۵
	۴ تا ۶	نمره ۳	—	۱/۵
معنای جملات و آیات (تمرین «ب») انس با قرآن در خانه	۱ تا ۳	نمره ۴	—	۲
	۴ تا ۶	نمره ۴	—	۲
الگوهای قواعد ساده ترجمه	۱ تا ۳	نمره ۱	—	۱
	۴ تا ۶	نمره ۱	—	۱
معنای کلمات	۱ تا ۶	—	نمره ۱	—
	۷ تا ۹	—	نمره ۲	۱
	۱۰ تا ۱۲	—	نمره ۲	۱
معنای ترکیب‌ها	۱ تا ۶	—	نمره ۲	—
	۷ تا ۹	—	نمره ۲	۱/۵
	۱۰ تا ۱۲	—	نمره ۲	۱/۵
معنای جملات و آیات (تمرین «ب») انس با قرآن در خانه	۱ تا ۶	—	نمره ۳	—
	۷ تا ۹	—	نمره ۳	۲
	۱۰ تا ۱۲	—	نمره ۳	۲
جمع		نمره ۲۰	نمره ۲۰	نمره ۲۰

تذکر مهم : نمره پایانی هر دانش‌آموز در هر نیم سال، معدل نمره قرائت و مفاهیم او خواهد بود.